

Ett kryddat språk – att uttrycka och översätta sinnesintryck i matprogram

Kim Sandvad West & Gun-Viol Vik
Vasa universitet

Abstract

In this pilot study, we focus on the translation of verbal expression of senses in Danish cooking programs. Our material is 11 minutes of the Danish television chef Camilla Plum's program *Krudt og krydderier* and its Finnish subtitles. Expressions related to all of the five senses are used by Plum in the program, and in the study the significance of expressing senses is discussed. In our analysis we aim to clarify to what extent expressions regarding sensory impressions are translated and in which ways the verbal expressions describing senses have been adapted to the written format and the Finnish audience. We focus on differences and similarities between original and subtitles. Our analysis shows that the subtitles, in spite of the need for condensation of the original speech, convey most of the impressions provided by the television chef, with only a few modifications.

Keywords: subtitling, senses, cooking programs

Nyckelord: undertextning, sinnen, matprogram

1 Inledning

Filosofen Ludwig Wittgenstein konstaterar att det finns ett område av inre upplevelser som språket inte täcker; vi kan tala om känslor och sinnesupplevelser i generella termer, men inte på ett sådant sätt att andra människor helt förstår vad vi faktiskt erfar (Wittgenstein 1976/1953: 88 ff.). När vi exempelvis uttrycker smärta genom att utropa "aj" är det visserligen ett uttryck för en smärtsam upplevelse, men det anger inte smärtans karaktär eller placering. Mina beskrivningar "det gör ont" och "det gör mycket ont" låter inte andra uppfatta smärtans intensitet. Utgående från egna erfarenheter kan andra inse att jag upplever smärta, men jag kommer inte att kunna dela den smärtan med dem, så att de vet vad jag känner i min kropp. Fenomenet berör inte bara känslosinnet, som vid smärta, utan också de fyra övriga sinnen – smak, lukt, syn och hörsel. Den smak jag upplever när jag äter broccoli är inte nödvändigtvis samma smak som någon annan upplever. Vi kan beskriva en färg genom att tillskriva den olika kvaliteter – varm, kall, mjuk, djup eller klar – men kan vi någonsin bli eniga om att färgen blå faktisk är samma färg i allas ögon? Naturligtvis är det möjligt att beskriva en färg utgående från dess våglängd, men det är då bara en teknisk beskrivning av den, inte en beskrivning som kan omsättas till en mental uppfattning av färgen. Sinnena tillåter oss att förstå världen omkring oss, men alla förstår inte nödvändigtvis världen på

samma sätt. Sinnesintrycken kan således konstateras vara subjektiva. (Wittgenstein 1976/1953: 89.)

Genom våra sinnen skapar vi oss ett mentalt intryck av hur omvärlden är beskaffad. Problem kan uppstå när vi ska dela våra sinnesintryck med någon annan som antingen har sin egen uppfattning om den företeelse vi beskriver eller som aldrig har stiftat bekantskap med den. Det enda sättet för oss att dela sinnesintryck med andra är genom språket. Problemet ligger då i det fenomen Wittgenstein (1976/1953: 88) berör: det språk vi använder för att uttrycka subjektiva sinnesförmåelser är till sitt uttryckssätt begränsat.

När upplevelser av mat beskrivs, blir fenomenet desto mera komplext genom att upplevelsen baserar sig på samspel mellan flera sinnen. Man kan uppfatta smak och lukt av mat, men man kan också se maten och känna dess konsistens, ibland också uppfatta ljud av den. I vår studie om att uttrycka och översätta sinnesintryck i matprogram tillkommer ytterligare omständigheter som komplicerar förmedlingen av sinnesintrycken. För det första ska tv-kocken verbalt förmedla sina intryck av maten och matlagningen till tv-tittarna och eventuella medarbetare vid inspelningen av programmet. När tv-programmet översätts och förses med undertext för en ny målpublik, ska tv-kockens tal dessutom överföras både från ett språk till ett annat och från tal till skrift. Kocken kan sägas vara en språklig akrobat, som måste tala om matens smak, lukt och konsistens, så att tittarna får en uppfattning om den maträtt som tillreds. Översättaren i sin tur ska förmedla denna akrobatik, och detta med beaktande av de utrymmes- och tidsbegränsningar samt språkliga krav som styr undertexter.

Denna studie fokuserar på hur sinnesintryck verbaliseras av tv-kocken och hur verbaliseringarna förmedlas till tv-tittarna via de finska undertexterna. Vid av-översättning, liksom i de flesta former av översättning, är det centralt att översättaren i mån av möjlighet förmedlar originalets innehåll, stil och känsla. Av-översättaren blir ändå vanligen tvungen att göra prioriteringar och kondensera när det talade språket byter medium och blir text som dessutom ska komprimeras till högst ett par rader undertext i rutan. (Vertanen 2001: 132.) I matprogram kan texten, det som sägs och det som uttrycks i översättningen, tänkas ha flera funktioner. Texten ska var informativ, den ska vara inkluderande, och därmed locka tittarna att testa smaker och recept, och den ska också vara underhållande (se Gottlieb 2014: 5–6, även Reiss 1976 om översättning av informativa, operativa och expressiva texter). Ur retorisk synvinkel har vi en komplex text som befinner sig här mellan tre stilgrenar, nämligen *docere*, *movere* och *delectare*, att lära, att röra och att behaga (se Hellspong 1992: 34). I materialet för vår studie visar tv-kocken sin publik hur man tillreder indisk mat, men hon ska också vara underhållande, inspirera och hålla kvar publiken vid tv:n. De uttryck för sinnesintryck som används i matprogram kan anses centrala för textens och programmets funktion att informera, inkludera och underhålla.

Översättning av verbalisering av sinnesintryck har såvitt vi vet inte blivit föremål för tidigare undersökningar. Ett fenomen som i någon mån påminner om verbalisering av sinnesintryck är olika sätt att uttrycka värderingar. Munday (2012: 11) konstaterar att värderingar är en central ingrediens i kommunikation i allmänhet och även centrala vid översättning. Kerkkä (2014) kunde i sin analys av översättning av uttryck för attityder i

svenska kriminalfilmer konstatera att värderande språk i hög grad utsätts för komprimering i undertexten. Enligt Kerkkä (ibid.) innebär den komprimering av texten som krävs vid avöversättning att stämningar, attityder och värderande språk kan falla bort från undertexterna, medan element som är viktiga för händelseförloppet bevaras. Vi är därför intresserade av om också uttryck för sinnesintryck tenderar att falla bort, eller om de bibehålls i undertexterna.

2 Mål, material och metod

Målet med vår studie är att undersöka i vilken omfattning olika sinnen nämns i originalet och i dess finska undertext samt att kvalitativt analysera hur sinnesintryck beskrivs i original och i översättning. Genom analysen vill vi undersöka om och hur uttrycken för sinnesintryck bibehålls i översättningen.

Analysen består av en kvantitativ och en kvalitativ delanalys. I den kvantitativa delanalysen räknas och jämförs antalet verbaliserade uttryck för olika sinnesintryck i originalet och i undertexten. Den kvalitativa analysen innehåller flera aspekter. I vår analys fokuserar vi på hur sinnesintryck uttrycks på danska och därefter hur dessa uttryck har översatts till finska. Vi undersöker för det första i båda språkversionerna huruvida sinnesintrycken uttrycks så att sinnet nämns på något sätt, exempelvis *det smager* eller *tuoksu* (doft, lukt). Ett sådant omnämnande kallar vi *markör*. För det andra analyserar vi vilka medel tv-kocken och översättaren använder för att beskriva sinnesintrycken. Vi beaktar då också språkliga och kulturella skillnader och likheter som aktualiseras utgående från originalet och undertexten.

Materialet för studien är begränsat och studien är till sin natur en pilotstudie. Materialet utgörs av de 11 första minuterna av avsnitt två i tv-kocken Camilla Plums programserie *Camilla Plum – Krudt og krydderier* (Danmarks Radio 2011). Programserien med Camilla Plum har köpts in av YLE och den har på finska fått namnet *Camilla Plumin mainiot mausteet* (YLE 2012). Vi analyserar excerpter från programmet och hur dessa översätts från danska till finska.¹ Översättaren är Jutta Säämänen, som har gett tillstånd att använda hennes undertext för denna studie. Klippet vi använder som material avbryts vid en naturlig paus i programmet när Plum övergår till ett nytt tema.

Vi antar att det finns vissa skillnader mellan de båda språkversionerna både i fråga om antal sinnesintryck som nämns och hur de uttrycks. Antagandet baseras på det faktum att undertexter ofta är komprimerade (se avsnitt 4.2) i förhållande till originalet och på att undertextning innebär byte av medium från tal till skrift. Genom denna pilotstudie vill vi med materialbaserad induktiv och komparativ metod analysera om och hur översättningen återger tv-kockens verbaliseringar av sinnesintryck. Studien är till sin natur deskriptiv.

---

¹ Danska kockprogram utgör materialet för Kim Sandvad Wests kommande doktorsavhandling. I materialet för hans avhandling ingår program med fem olika tv-kockar. Materialet för denna studie valdes slumpmässigt bland de av programmen som har sänts i Finlands tv med finsk text.

3 Förekomst av uttryck för sinnesintryck i original och i översättning

En utgångspunkt för denna studie är att kockarna i matprogram antas tala mycket om sinnesupplevelser. Syn och hörsel kan relativt väl förmedlas direkt genom tv-mediet. Man kunde därför anta att tv-kocken behöver fästa mera uppmärksamhet vid att uttrycka de andra sinnesintrycken. Analysen av vårt material visar emellertid att så inte helt är fallet.

Tabell 1 presenterar antalet uttryck för sinnesintryck som förekommer i originalet respektive i översättningen. Vissa uttryck kan vara svåra att direkt hänföra till något av sinnen för att de utgörs av någon form av generella, estetiska formuleringar (se avsnitt 4.1) av typen *god*. Det är då inte fråga om att uttrycka något som uppfattas av ett enskilt sinne, utan närmast en allmän kvalitet hos maten. För denna typ av uttryck har vi i analysen en kategori som vi kallar *kombination* eftersom flera sinnen kan involveras i samma beskrivning. Kategorin diskuteras närmare i avsnitt 4.1.

Tabell 1. Antalet uttryck för olika sinnesintryck i original och i undertext.

Sinne	Danska	Finska
Syn	15	11
Hörsel	4	3
Känsel	8	5
Lukt	7	3
Smak	36	30
Kombination	18	10
Totalt	88	62

Uttrycken för smak är dominerande både i originalet och i översättningen. Trots att tv-mediet gör det möjligt för publiken att själv se, är antalet uttryck för syn vanliga både i originalet och i översättningen. En bidragande orsak till många uttryck i kategorin syn är att vi i kategoriseringen har inkluderat uttryck som berör färger, exempelvis talar Plum om gula och gröna russin. Något förvånande är att luktuttrycken är så få i originalet och att det proportionellt sett också är den kategori som minskat mest i översättningen. Eftersom det undersökta tv-programmet handlar om indisk mat, som till både smak och doft avviker från traditionell dansk mat, kunde man ha förväntat att både smak och lukt skulle ha haft en dominerande roll.

4 Kvalitativ analys

Den kvalitativa analysen baseras på en jämförelse mellan original och undertext. I analysen behandlas först i avsnitt 4.1 hur markörerna för olika sinnen explicit eller implicit tar sig uttryck i det undersökta materialet. Därefter belyses i avsnitt 4.2 språk- och kulturbaserade fenomen som kunde observeras i materialet genom exempel på komprimering och slutligen i avsnitt 4.3 hänvisning till gemensam referens. I exemplen har de danska replikerna

transkriberats huvudsakligen enligt skriftspråkliga principer. I exemplen anges undertextningen med tidsangivelse (min:sek).

4.1 Markörer i originalet och översättningen

Analysen av antalet markörer visade på färre markörer i översättningen än i originalet. Exempel 1 och 2 illustrerar hur markörerna bevaras respektive utelämnas i översättningen. Exempel 2 visar samtidigt att innehållet i det stora hela kan överföras även om markören utelämnas. Det sker genom att det som är explicit uttryckt i originalet med verbet *smager* (maistuvat), blir implicit *ovat* *herkullisia* (är läckra). En orsak till att markören utelämnas kan vara behovet av komprimering, och översättaren utnyttjar möjligheten att implicit uttrycka det som i originalet explicit anges med en markör. Det är också möjligt att utelämnarna har sin grund i översättarens egna preferenser.

- (1) [D]et **smager** helt vidunderligt.
Se **maistuu** suurenmoiselta. (03:01)
- (2) [Samosaer] **smager** rigtig, rigtig dejligt.
Samosat **ovat** herkullisia. (07:41)

Uttryck som har en mera estetisk och komplex natur hänfördes i översikten i avsnitt 3 till kategorin *kombination*. Dessa uttryck kan vara svåra att kategorisera enligt sinne, eftersom de inte innehåller någon markör eller på annat sätt klart anger något speciellt sinne. Ofta beskrivs en kvalitet hos maten och talaren positionerar den i förhållande till andra typer av mat. Harwey m.fl. (2004: 2) konstaterar att denna typ av kombinationsuttryck “to validate a claim that one thing is more worthy and more beautiful than another”. De konstaterar också att “qualities are not just aesthetic, for the term also applies to effective social performances of several kinds, including fitness for purpose” (ibid.). Kombinationsuttrycken kan således ses som en estetisk värdering av exempelvis en råvara, men också som en beskrivning av den mest passande råvaran för just denna maträtt. I exempel 3 ser vi en sådan kombination när Plum talar om russin som en ingrediens i chutney.

- (3) De er ikke helt så søde, altså chutneyen skal være sød, men det giver **mere spænding**, hvis man bruger flere forskellige slags, men altså, oprigtigt talt, man kan lave en **glimrende** chutney bare af almindelige, **dejlige**, mørke rosiner, ikke.

Eivät kovin makeita. (10:13)

Chutneyn tulee olla makeaa,
mutta **mielenkiintoista**. (10:15)

Tulee chutneysta
hyvää tavallisistakin rusinoista. (10:19)

Utgående från det Plum säger i exemplet är det inte möjligt att entydigt kategorisera uttrycken enligt något visst sinne. De uttryck Plum använder, *mere spænding*, *glimrende*, *dejlige*, är positivt laddade och man kan utgå från att de baserar sig på Plums sinnesintryck, men tittaren

blir tvungen att göra sina egna tolkningar av de uttryck hon använder. Att Plum tycker om russin är det inget tvivel om – annars skulle hon inte använt ordet *dejlig* i sin beskrivning – men *vad* i russin hon gillar får publiken inte veta. Sändaren och mottagaren kan således ha olika uppfattning om vad *dejlige rosiner* egentligen står för. Översättaren verkar ha stått inför samma dilemma. Plums replik är lång och den har komprimerats genom att vissa delar av repliken har utelämnats i översättningen. Översättaren har valt att utelämnat just uttrycket *dejlige, mørke rosiner* och dessutom tonat ned *glimrende* till det inte lika starkt positiva *hyvää* (god) på finska (se diskussion om hyperbol i avsnitt 4.2).

I de fall markörerna bevaras (exempel 1), utgörs de ofta av markörer som anger samma sinne. Likaså hänvisas normalt till samma sinne i original och i översättning även när sinnesförnimmelser beskrivs utan markörer (exempel 2 och 3). I något enstaka fall visar det sig ändå att det sinne det hänvisas till är ett annat i översättningen än i originalet, vilket illustreras av exempel 4.

- (4) De skal, inden de bruges, steges i olie, til de **popper**, fordi det er næsten allesammen frø, og de vil **poppe** ligesom popcorn, ikke fordi de **vender vrangen ud**, men de vil begynde at **tumle rundt på panden**.

Siemeniä paistetaan öljyssä,
kunnes ne **poksahtavat**. (04:12)

Ne **paukkuvat pannulla**
kuin popcorn. (04:16)

I exemplet finns uttryck för flera olika sinnen; *poppe* kan tolkas som ett synintryck, speciellt när Plum jämför med att *poppe som popcorn*, men det kan också tolkas som ett ljud, eftersom ursprunget är det engelska verbet *to pop*, som betyder att 'smälla, eller att 'röra sig', 'komma eller gå, snabbt eller plötsligt' (Nudansk Ordbog 2005; The New Webster's Dictionary of the English Language 1997). Det finska verbet *paukkua* anger däremot ett ljud, att 'smälla' (MOT Kielitoimiston sanakirja 2004). Här har alltså ett synintryck i originalet blivit ett hörselintryck i översättningen. Intressanta är uttrycken *vender vrangen ud* och *tumle rundt på panden*, vilka båda beskriver en händelse som kan uppfattas med ögat. Uttrycket *vender vrangen ud* har utelämnats i översättningen. Kombinationen av *poppe* (syn och hörsel) och *tumle rundt* (syn) på danska motsvaras på finska av kombinationen *poksahtaa* (syn och hörsel) (Suuri suomi-ruotsi sanakirja 1997) och *paukkua* (hörsel).

Enligt Hellspong (2001: 190) kan man skilja mellan semantisk och retorisk ekvivalens vid översättning; vid semantisk ekvivalens ska texten komma så nära originalets betydelse som möjligt, vid retorisk återskapa dess effekt på läsarna (se även Nida 2012/1964 om formell och dynamisk ekvivalens). I exempel 4 följs inte originalet bokstavligen, men effekten på läsarna, upplevelsen av vad som sker, torde återskapas i översättningen. Originalet och översättningen har alltså inte samma semantiska innehåll, men har i stort sett samma retoriska effekt på båda språken.

4.2 Komprimering av originalet i översättningen

Komprimering av texten är en nödvändighet vid av-översättning, när de talade replikerna översätts till undertexter på högst två rader. Undertexten komprimeras och presenteras utgående från av-översättningens utrymmes- och tidsbegränsningar. Samtidigt beaktas de konventioner som styr av-översättning, bland annat en strävan efter lättläshet. (Tuominen 2013: 25–27.) Komprimeringen sker vanligen genom att den redundans som normalt ingår i talat språk utelämnas eller ersätts med kortare språkliga uttryck som förmedlar samma innehåll (Gottlieb 2014: 20). Av-översättningen kan sägas återspegla översättarens uppfattning om vad som är mest relevant i originalet.

Tv-kocken Plums språk är till sin natur frodigt och i vissa fall hyperbolistiskt. Hon är ibland mångordig eller uttrycker intensitet genom upprepningar av till exempel beskrivande adverb, såsom ”denne her blanding er *super, super* enkel”. De hyperbolistiska elementen kan ytterligare ha sin grund i att Plum helt tydligt är entusiastisk över att kunna förmedla goda kockkunskaper, vilket återspeglas i hennes språk. Samma fenomen kan observeras också hos andra danska tv-kockar, bland andra Anne Hjernøe och Nikolaj Kirk (Sandvad West, under arbete). Trots att kockprogrammen är planerade och kocken har förberett vissa moment, kan inspelningarna också ge rum för spontana beskrivningar, historier och kommentarer. Ett exempel som illustrerar detta finns i vårt material när Plum talar om att rosta kryddor innan de används.

- (5) Og de her krydderier, de er ristet først, fordi hvis de ikke er det, så smager de for det første ikke rigtigt, og for det andet, altså der kommer mere smag i dem, når de bliver ristet, men der kommer også en anden smag, fordi de bliver varmet op.

Mausteet on paistettu. (05:56)

Muuten ne eivät
oikein maistu... (05:59)

Paistaminen lisää makua. (06:02)

Lämpö myös tuo esille
toisenlaisia makuja. (06:06)

Plums beskrivning av att rosta kryddor återspeglar Wittgensteins teori om det privata språket (Wittgenstein 1976/1953: 88 ff.; se även 1 Inledning). Plum vet vad som sker när kryddor värms upp och försöker förklara för tittarna hur smaken ändras. Hon gör det mångordigt och med flera inskjutna satser och avbrott i sitt tal (vid *altså*). Plum lyckas ändå inte förklara hur smaken ändras, bara *att* den ändras. Det är också vad översättaren tar fasta på och återger i undertexten. En upprepning skulle förlänga översättningen utan att i motsvarande mån bidra med information. Undertexten stöds av bild och ljud, vilket leder till att den finska tv-tittaren när upprepningarna utelämnas går miste om mindre av kockens repliker än man kunde tro utgående från exempel 5 (se Gottlieb 2014: 20). Genom tre punkter i undertexten (05:59) vill översättaren troligen ändå visa tittarna att något som kan uppfattas som utfyllnad har utelämnats.

4.3 Hänvisning till gemensam referens i originalet respektive översättningen

För att kunna förklara matens karaktär för en mottagare som inte själv har möjlighet att uppleva smaken eller lukten kan det vara nödvändigt för talaren att hänvisa till gemensamma referenser, vilka mottagaren förmodas känna till. Gemensam referens innebär att talaren hänvisar till något som kan identifieras av mottagaren, eftersom det som talaren hänvisar till ingår i mottagarens encyklopediska kunskaper (se Pedersen 2005: 2 om extra-lingvistisk kulturbunden referens).

Med hänvisning till gemensam referens kan tv-kocken beskriva något som är okänt för tittarna genom att sätta likhetstecken mellan två produkter. Detta gör Plum genom att säga att något smakar som något.

- (6) Altså hvis man bruger pebermynte eller grøn mynte, så får det en forkeret smag. **Pebermynte smager simpelthen af tandpasta.**

Piparminttu maistuisi

chutneyssa vääränlaiselta. 9:00

Hammastahnalta. 9:05

Också här har det som Plum säger komprimerats i undertexten, men den gemensamma referensen att *pepparmynta smakar som tandkräm* och inte kan användas i denna maträtt har bibehållits. Samma referens kan alltså brukas både för Plums danska tittare och för översättningens finska tittare, eftersom uppfattningen om pepparmynta i tandkräm kan tänkas vara densamma hos båda grupperna. Ett annat exempel från vårt material är när både Plum och översättaren beskriver en doft som *en blandning av ingefära och kardemumma*. Referenser är naturligtvis kulturspecifika och alla kulturer har inte nödvändigtvis samma förhållande till en given referens, men i vårt material har i flera fall samma referens kunnat användas tack vare relativt överensstämmande kulturella referenser i Danmark och Finland (se Wetterberg 2010: 25). Ett exempel på en modifierad gemensam referens finns också i materialet.

- (7) Og der er ikke ret meget af det, der smager **som det, man får på en indisk restaurant i København** for eksempel.

Eikä mikään niistä maistu

samalta kuin **Tanskassa.** (01:20)

Översättaren har modifierat den gemensamma referensen från *det, man får på en indisk restaurant i København* till det mera generella *Tanskassa* (i Danmark). Det här är en lyckad översättning av referensen, eftersom den referens Plum använder är specifikt dansk och kan kännas främmande för de finska tv-tittarna. Eventuellt är också behovet av komprimering en bidragande orsak till att en del av referensen utelämnas i undertexten.

5 Sammanfattning

I vår pilotstudie undersökte vi tv-kockens verbaliseringar av sinnesintryck i ett utdrag ur ett danskt matprogram och hur dessa översatts till finska i undertexten till programmet. I processen från tv-kockens subjektiva sinnesintryck till den slutliga undertexten ingår flera skeden; tv-kocken verbaliserar sina sinnesintryck, hennes danska publik och översättaren bildar sig en uppfattning om hennes intryck via hennes verbaliseringar, översättaren väljer ett sätt att uttrycka verbaliseringarna på finska och byter medium från tal till skrift, varefter den finska publiken i sin tur får en uppfattning om tv-kockens sinnesförmålor.

Den kvantitativa analysen visade att uttrycken för olika sinnesintryck är något färre till antalet i undertexten. I det undersökta materialet minskade antalet uttryck för alla de fem sinnen och även för den kategori vi kallat kombination.

I den kvalitativa analysen undersöktes i båda språkversionerna om sinnesintrycken uttrycks så att sinnet nämns med en markör. Analysen visar att markörerna överförs, modifieras eller anges implicit i undertexterna. Undertexten förmedlar inte alltid de talspråkliga dragen i tv-kockens tal, men detta är naturligt med tanke på kraven på komprimering när talat språk återges i undertext. Däremot visar analysen att de finska undertexterna kan innehålla samma kulturella referenser som tv-kocken hänvisar till med tanke på den danska publiken.

Forskningsmaterial

Camilla Plum – Krudt og krydderier. Avsnitt 2. (Danmarks Radio 2011)

Camilla Plumin maniot mausteet (YLE 2012) och texten i utskrift. Översättning av Jutta Säämänen.

Litteratur

Gottlieb, Henrik 2014. *Text, translation and subtitling – in theory and in Denmark*. Tillgänglig: http://www.tolk.su.se/polopoly_fs/1.58139.1321532012!/gottlieb_2001c.pdf [citerat 1.9.2014].

Harvey, Mark, Andrew McMeekin & Alan Warde 2004. *Qualities of Food*. Manchester: Manchester University Press.

Hellspong, Lennart 1992. *Konsten att tala. Handbok i praktisk retorik*. Lund: Studentlitteratur.

Hellspong, Lennart 2001. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Kerkkä, Karita 2014. Finsk översättning av attityd i svenska kriminalfilmer. *Puhe ja kieli* 34: 1, 21–42.

MOT Kielitoimiston sanakirja 2004. Tillgänglig: <https://mot.kielikone.fi/mot/vaasayo/netmot.exe/>

Munday, Jeremy 2012. *Evaluation in translation. Critical points of translator decision-making*. London and New York: Routledge.

Nida, Eugene 2012/1964. Principles of Correspondence. I: Lawrence Venuti (red.) *The Translation Studies Reader*. Third edition. London & New York: Routledge, 140–155.

Nudansk Ordbog 2005. Köpenhamn: Politikens Forlag.

Pedersen, Jan 2005. How is Culture Rendered in Subtitles? I: Heidrun Gerzymisch-Arbogast & Sandra Nauert (red.) *MuTra 2005 – Challenges of Multidimensional Translations: Conference Proceedings*, 113–130.

Reiss, Katharina 1976. *Texttyp und Übersetzungsmethode*. Kronberg: Scriptor.

Sandvad West, Kim. *Sådan smager Norden*. Doktorsavhandling under arbete. Vasa universitet.

Suuri suomi-ruotsi sanakirja 1997. Helsingfors: WSOY.

The New Webster's Encyclopedic Dictionary of the English Language 1997. New York, Toronto, London, Sydney & Auckland: Random House.

Tuominen, Tiina 2013. *The Art of Accidental Reading and Incidental Listening*. Academic Dissertation. University of Tampere. Tillgänglig: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67927/978-951-44-9008-8.pdf?sequence=1>[citerat 1.9.2014].

Vertanen, Esko 2001. Ruututeksti tiedon ja tunteiden tulkkina. I: Riitta Oittinen & Pirjo Mäkinen (red.) *Alussa oli käännös*. Tampere: Tampere University Press, 131–153.

Wetterberg, Gunnar 2010. *Föbundsstaten Norden*. TemaNord 2010:582. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Wittgenstein, Ludvig 1976/1953: *Philosophical Investigations*. Översättning av G. E. M. Anscombe. Oxford: Basil Blackwell & Mott, Ltd.

Författarna och deras kontaktuppgifter

Cand. mag. Kim Sandvad West är universitetslärare vid enheten för nordiska språk vid Vasa universitet. Han är doktorand och arbetar på en doktorsavhandling om beskrivning av smak i danska matprogram på tv.

E-post: kimsawe@uva.fi

FD Gun-Viol Vik är universitetslektor vid enheten för nordiska språk vid Vasa universitet. Till hennes forskningsintressen hör tolkning, översättning samt flerspråkighet.

E-post: gvvt@uva.fi